

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

18. An sit explicanda in confessione species contumeliae, qua quis aliquem afficiat? Idem est dicendum in detractone, & iudicio temerario. Et an desiderans ex odio malum teneatur in confessione ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

quam contra alium v. g. cum Consobrina delinquere, tamen magis, & minus speciem incestus diuersam non constituit. Ergo idem asserere debuimus supra *libr. hoc 2. capit. 5. §. 1. & 2.* in iniuriis illatis contra Consanguineos, vel affines, atque dicendum fuit iniuriam illatam Patri, vel Fratri non esse diuersa speciei ab iniuriis contortis contra ceteros minus propinquos, quia pariter magis, & minus in debito quod Consanguinei contrahunt non se conuertiendi non asserunt diuersitatem specificam. Respondeo: certe virget non improbabiler paritas: Vnde probabiliter consequitur, cum in hac materia de incestu, tum in illa materia de iniuria contra Consanguineos, vel affines inflata non esse necessariò explicandam eiusmodi diuersitatem, sed sufficere si dicatur: Ego mihi coniunctos contumelias affeci. Hac Tamburinus: Ex cuius doctrina sequeretur in casu proposito, quem probabiliter non teneri ad explicandum in confessione contumelias fuisse illatas Sorori. Pro qua doctrina facit nouissimè Bordonus in *Miscellaneis, Decis. 479.* vbi sic ait: Incestus est copula habita inter Consanguineos, & affines ex copula licita vsque ad quartum gradum inclusiuè, ex copula illicita vsque ad secundum inclusiuè; explicandi autem sunt gradus ex communi sententia. Bonacina *quæst. 1. de Matr. p. 16. propos. 4.* contra Cacerianum, D. Thomam, Giptium, Dianam, Faustum, quos pro se citat Mazuchellus dicens, *disp. 2. cap. 4. num. 18.* sufficere dicere: Commisi Incestum, non explicando gradum, neque Consanguinitatem, aut affinitatem; & certe placet id mihi, quia sic confessio non redditur onerosa, neque manifestatur persona in indiuiduo. Ita Bordonus. Verùm sententiam Baucij docet Cardinalis Lugo *de Penit. disp. 16. sect. 6. num. 307.* vbi docet quod iniuria inflata Fratri, vel Sorori, sicut differt ab iniuria inflata Parentibus, ita differt ab iniuria facta externis; atque ad eò necessariò explicandum in confessione iniuriam fuisse factam fratri, vel Sorori.

Super hoc incestu infra in Ref. 18. §. Et tandem, & in Ref. 107. 108. 109. 110. & in Ref. 111. §. Los gradus, & in Ref. 137. §. Verum, cur sim in fine, & in Ref. 103. §. Quarto sexto, & in Ref. 169. §. in Ref. 31. & aliquid prope finem alterius Ref. eorum notatio num.

RESOL. XVIII.

An sit explicanda in confessione species contumelia, quæ aliquem afficiat?

Idem est dicendum in detractione, & iudicio temerario.

Et an desiderans ex odio malum teneatur in confessione explicare speciem mali?

Et docetur, quod qui rumperet ieiunium in Vigilia cadente in quatuor temporibus, debet explicare vtrumquo titulum ex natura rei.

Item, qui peccans quocumque peccato in Ecclesia, an debeat hanc circumstantiam in confessione exprimere, scilicet ignorantia, aut inaduerentia?

Et notatur, eum, qui toto anno se statuit non ieiunare, non audire Sacrum, non recitare Horas Canonicas, vnum peccatum committere, & sufficienter confiteri, si dicat, habui propositum non ieiunandi, non audiendi Sacrum, &c.

Item, quod qui eodem actu auferret tria vasa trium Dominorum, vnum peccatum committit, & sufficienter confitetur dicens, semel furatus sum.

Et quid, quando quis habuit secum pollutionem, cogitans multas uxoras, vel Moniales?

Et tandem docetur non esse necessarium explicare in confessione gradus affinitatis, vel consanguinitatis persona, ad quam quis luxuriosè accedit.

Sed ratione reservationis aliquando est explicandus gradus, &c. Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Ref. 34.

§. 1. **N**ominatim contra me affirmatum sententiam tenet Pontius in *cur. Theol. disp. 46. qu. 7. conclus. 2. num. 74.* vbi sic ait: Dico aliquem affici: dixi autem aliquando, nimirum quando aduertitur ad particularem malitiam, quæ est in vna contumelia præ alia. In quo casu probatur, quia honor diuersæ rationis ab alio læditur per vnam contumeliam, qui non læditur per alteram, & damna diuersæ rationis possent oriri ex vna contumelia ab illis, quæ ab altera prouenirent. Quis enim dubitat, quin qui aliquem vocaret adulterum, aut hæreticum, diuerso modo specificè læderet honorem alicuius, & diuersa specie nouementa posset inferre, quam qui vocaret ipsum furem, aut ebrium. Per quod patet ad fundamentum Lugo desumptum à Molina, nempe, quod per contumelias omnes non auferatur nisi honor: & quod omnis honor sit eiusdem speciei; hoc enim ex dictis falsum esse constat.

2. Et eodem modo de detractione dicendum arbitror, ac etiam de iudicio temerario, grauius enim specificè offendet proximum, qui iudicat temerariè, quod est hæreticum, quam quod esset fur cæteris paribus. Ita Pontius.

3. Sed licet hæc opinio sit probabilis, non minus probabilem negatiuam sententiam esse puto, quam olim docui, & nunc iterum doceo, & me citato, præter Cardinalem Lugo tenet Martinus de San Joseph in *mon. confess. tom. 1. lib. 1. tract. 15. de penit. num. 1.* & me citato *Getulidus in Theolog. moral. tom. 1. tract. 19. cap. 4. num. 17.* & me citato tenet Leander *de Sacram. to. 1. tract. 5. disp. 3. §. 3. quæst. 10. & 11.* qui etiam *quæst. 8.* me citato tenet, quod desiderans ex odio malum, non tenetur in confessione specificare speciem mali; quidquid in contrarium contra me, & Cardinalem Lugo asserat Pontius vbi *suprà num. 71.*

4. Notandum est hic obiter, Pontium *num. 71.* docuisse, quod qui rumperet ieiunium in vigilia cadente in quatuor temporibus, deberet explicare vtrumque titulum ex natura rei, quia omittendo obseruare vigiliam præceptam in honorem Sancti, videtur non satisfacere reuerentiæ, quam ipsi tenetur exhibere, & omittendo obseruare ieiunium quatuor temporum, videtur negligere finem, ad quem ieiunium illud ordinatur, quæ sanè duæ malitiæ sunt distinctissimæ speciei.

5. Item *num. 84.* docet, quod peccans quocumque peccato in Ecclesia, debet hanc circumstantiam in confessione exprimere, scilicet ignorantia, aut inaduerentia, quia reuera apparet ex terminis fieri magnam irreuerentiam Deo, quando in loco sacro, qui est domus orationis, & specialiter ad cultum, & honorem ipsius consecratus, offenditur mortaliter.

6. Lugo concedit quidem quocumque peccatum in Ecclesia commissum contrahere malitiam sacrilegij; videtur tamen id intelligere de malitia leui, ac propterea non necessario explicanda in Confessione: sed sicut peccando venialiter contrahetur malitia leuis sacrilegij; Ita sanè peccando mortaliter, videtur contrahi malitia grauis, & consequenter necessariò explicanda.

7. Ita Pontius; sed has duas opiniones quas vir doctus docet, puto non esse admittendas, cum Doctores communiter contrarium sentiant.

8. Nota etiam, quod licet ego alibi alter docuerim, tamen existimo probabile, eum qui toto anno statuit non ieiunare, non audire sacrum, non recitare Horas Canonicas, vnum peccatum committere, & sufficienter confiteri, si dicat, habui propositum non ieiunandi, non audiendi sacrum, non recitandi Officium; sic si quis eodem actu auferret

tria vasa argentea trium Dominorum, vnum peccatum committeret, & sufficienter confiteretur, dicens semel furatus sum materiam grauem. Ita docet Verriell. in quest. moral. tractat. 8. quest. 17. numer. 2. & Martinus de San Ioseph in mon. confess. tom. 1. lib. 1. tractat. 1. numer. 7. & S. vbi etiam probabiliter docet num. 9. Que es lo mismo quando vno uno pollution con obiecto de muchas casadas, que no tiene obligacion a dezir el numero, bastara, que confesse la polucion y el pensamiento con casadas: y aun es probable que si uno por obiecto muchas casadas, o monjas, que cumplira con dezir, que uno por obiecto muger casada, o Monja, porque los obiectos, que solamente son diversos en numero, no multiplican los pecados, sino solamente los agrauan.

9. Et tandem nota, quod ego olim probabiliter docui non esse necessarium explicare in confessione gradus consanguinitatis, vel affinitatis personæ, ad quam quis luxuriose accessit; Et præter Doctores Epilogo summarum part. 2. tract. 1. sect. 1. disputat. 7. circa circumstantiam, & me citato Remigius in pract. confess. trat. 10. cap. 7. §. 9. numer. 8. & me citato Ioannes Henriquez in pract. quest. sect. 8. quest. 14. numer. 21. & me citato Martinus de San Ioseph in man. confess. tom. 1. lib. 1. tractat. 10. de penit. numer. 20. & me citato Marcus Serius tom. 1. dist. 4. disput. unic. quest. 24. numer. 33. & me citato Mazuchellus de casibus referuatis disputat. 21. cap. 4. difficult. 5. numer. 28. vbi sic ait; His tamen non obstantibus alij satis probabiliter respondent, penitentem non teneri per se loquendo explicare circumstantiam consanguinitatis, aut affinitatis, neque diuersitatem graduum. Quorum ratio est, quia incestus inter consanguineos & affines non differunt specie in genere moris. Vnde in hac sententia, si quispiam habuisset copulam cum forore, satisfaceret, si in confessione diceret, commisi incestum, absque eo, quod explicaret personam sibi coniunctam.

10. Neque obstat grauiorem esse illum incestum, qui cum matre, vel filia fuit commissus quæ cū forore vxoris; cum enim grauitas hæc augeat malitiam intra eandem speciem, inde est, vt non sit necessarium confitenda. Sicut grauius peccatum est furtum mille aureorum, quam centum, & tamen quantitas non est explicanda in confessione; sed satis est dicere furtiui materiam notabilem. Ita ille; qui tamen subdit, quod aliquando ratione reuerentionis esset explicandus gradus si in aliqua Dicecesi incestus in primo, & secundo gradu fuerit referuatus. Quomodo qui rem habet cum Moniali, per se loquendo satisfacit, si dicat, se copulam habuisse cum obstricta voto castitatis. Et qui carnaliter cognoscit virginem consentientem, satisfacit si dicat, se fuisse fornicatum. Per accidens tamen, & ratione reuerentionis aliquando est explicanda circumstantia personæ, quod sit Monialis, vel quod sit virgo, puta si concurrat necessitas confitendi inferiori Confessori non habenti facultatem absoluedi à reuerentis.

11. Caterum si penitens confitetur superiori habenti facultatem à referuatis absoluedi, satisficeret dicendo commisi incestum, retenta sententia probabili, quod gradus non sint explicandi; fornicatus sum, licet persona esset virgo; vel obstrictam voto castitatis carnaliter cognoui, licet persona esset Monialis. Et ratio est, quia respectu superioris habentis facultatem ab illo peccato absoluedi, casus ille non dicitur amplius referuatus: Sed si non est referuatus penitens satisfacit, ita

confitendo; ergo etiam tunc. Tum quia referuatio non addit maiorem malitiam: tum quia si circumstantia personæ est confitenda, vel hoc est ad tollendam culpam, vel ad tollendam referuationem. Non primum, quia culpa sufficienter explicatur, vt probatum est. Neque secundum, quia si penitens superiori confiteretur sua peccata, & inculpabiliter obliuisceretur illius peccati referuati, puta incestus cum matre, vel cum forore, tolleretur referuatio.

12. Et sic potest peccatum hoc vnicuique Confessori confiteri. Ergo multo magis ea tolletur, si peccatum ipsum aperiat, dicendo incestum commissi. Et hæc omnia docet Mazuchellus, quæ sunt nimis notanda à Confessoribus.

RESOL. XIX.

An qui unico impetu profert in seruos plures iniurias, vocando illos fures, sodomitas, &c. an, inquam, aperienda sit quantitas, & numerus iniuriarum, & etiam personarum, vel sufficiat accusare se iniuriam grauem intulisse alicui, non explicando iniurias, neque personas?

Et quid, si quem Hereticum, aut patria proditorem, aut quid aliud simile appelles? Et an omnes contumeliae sint eiusdem speciei? Et doctrina supradicta prima questionis applicanda, & practicanda est in detractionibus, & sic a multis scrupulis, & interrogationibus immunes Confessarij erunt. Ex part. 1. tr. 7. Ref. 28.

§. 1. Quoad primum respondent aliqui affirmatiue. Sic Ioan. Yribarne tom. 2. in 4. sent. dist. 17. disp. 1 §. sect. 8 [Percontaberis (ait) qui in vno tempore plures iniurias vni dicit, quot committit peccata? Respondeo, quod si iniuriæ prolatae sint specie distinctæ, vt tu es fur, & Iudæus; tunc eiusmodi duæ iniuriæ erunt plura peccata.] Sic etiam ait Nauarr. c. 6. n. 18. Megala in 1. p. inst. Confess. lib. 5. c. 12. num. 2. & Henriquez lib. 5. c. 8. n. 3. Idem etiam docet Sanchez in summ. lib. 1. c. 3. n. 39 ex alio principio; & nouissimè Sancius disp. 6. num. 1. & 2. cum Tannero in 2. 2. disp. 4. q. 2. dub. 4. num. 55.

2. Ego verò contrariam sententiam sustinendam esse iudico, quam sequitur Zerola in praxi penitent. c. 1. 2. q. 4. 8. Et ratio est: quia omnes contumeliae sunt eiusdem speciei. Ita Caiet. in 2. 2. q. 72. art. 1. Sotus de iustit. lib. 5. q. 9. art. 1. Emmanuel Sa vera, contumelia, n. 1. Molina tom. 5. tract. 4. disp. 19 n. 3. Azor. p. 3. lib. 13. c. 5. dub. 1. & Reginald. tom. 2. lib. 24. c. 5. n. 102. vbi in terminis ponit decisionem nostram: quæstionis; post mediū asserit enim: [Tertium documentum est, omnes contumeliae eiusdem speciei esse: quia quamuis in cæteris diuersitas cernatur, conueniunt tamen in ratione formalis, quæ est intentio auferendi alteri suum honorem. Vnde sequitur, satis esse in confessione dicere: Toties contumelia affeci meum proximum, nec requirit, vt dicatur: Illum vocaui ebrium, scurram, aduleterum, &c. Nisi quod, vt addit Sotus, aliquando contumeliae grauitas tantum augeri possit, vt eius expressio sit de necessitate confessionis, vt si quem Hereticum, aut patriæ proditorem, aut quid aliud simile appelles.]

3. Sed hæc limitatio Soti, quam etiam sequitur noster P. Molfes, 10. 1. tract. 12. c. 22. n. 191. procedit in opinione illorum, vt notat Azorius vbi supra, qui putant circumstantias aggrauantes esse in confessione aperiendas, Ego verò, qui tantum circumstantias mutantes speciem, in confessione manifestandas esse puto, assero simpliciter non esse necessarium, con-

Sup. his contumeliis in Re. præteritis §. 1. & 3. & infra in Ref. 13. c. 5. dub. 1. & Reginald. tom. 2. lib. 24. c. 5. n. 102. 37. text. ita: tunc post mediū §. ult. verf. Et ideo. & in Ref. 163. §. Qæro recto. & in Ref. 165. §. In Ref. 28. & hic infra in Ref. 30 §. ult.

